

„Madame Bovary van Flaubert. Kent u 't?”

„Ja zeker. Maar... vindt u het mooi? U is nog wel erg jong, dunkt me... hoogstens zeventien jaar...”

„Bijna negentien bedoelt u! En ik vind het prachtig. En jong ben ik heelemaal niet”. Phil zei 't snel en bijna vinnig. Hij lachte en zijn gezicht werd opeens veel aantrekkelijker; de mond had nu een manlijken trek, de oogen verzachtten in een milder glans.

„U leest zeker heel veel?”

„O ja, heel veel”.

„Altijd Fransch?”

„Den laatsten tijd bijna wel, ja”.

„Hebt u meer van Flaubert gelezen?”

„Nee, 't is het eerste. 't Is heel anders dan Zola of Balzac”.

„Flaubert is de voornaamste, fijnste geest van de Fransche litteratuur. U moet Salammô lezen, daar zult u van genieten”.

„O!” zei Phil, „vond u 't mooi? Houdt u van Balzac? Ja? Natuurlijk, maar ik durf wedden, dat u Zola niet kunt lezen!”

Hij lachte weer. „Waarom denkt u dat?”

„O, u studeert mathematica”.

„Sluit dat Zola uit? Maar u heeft toch wel gelijk, ik houd niet zoo erg van Zola”.

„Ziet u wel!” Phil lachte. „Maar u heeft zeker al die onmogelijke boeken gelezen, die ik ook niet kan uitstaan, Conquête de Plasans en Fécondité en Vérité en al die rommel meer. Maar kent u Faute de l'abbé Mouret? En Bonheur des Dames? Kent u dat niet? O maar dat moet u dan lezen, dat is zijn mooiste, zijn belangrijkste boek, dat is prachtig!”

„Zóo!... zóo!” zei hij aandachtig. „Dat zal ik dan bepaald lezen”.

Er was even een zwijgen. Toen kwam hij aarzelig: „Weet u, e, waarom ik Flaubert zoo enorm veel hoger stel dan Zola of zelfs Balzac? Ze schreven alle drie klassieke werken. Maar Zola en Balzac deden dat... e... toch op populairder, grover manier... Ja, vergelijkenderwijs natuurlijk, e... Ik meen... Kijk, in 't algemeen sterft alles wat heel subtiel en fijn is een vroegen dood. Dat Flaubert klassiek is in zóo'n geciseleerde

fijnheid... dat is 't juist... Zijn fijne geest vind ik vooral gedemonstreerd in zijn objectiviteit... het algemeen-menschelijke...”

„Ja”, zei Phil en mijmerend zag ze even den bloeienden zomertuin in... „En toch, en toch, 't is gek, maar in den tijd, waarin het klassieke wordt geboren, wordt het nooit gewaardeerd en geeft het de meesten niet die echte innige vreugde, die subjectieve, voorbijgaande kunst geeft...”

„Dat is zoo. Maar het subjectieve is veel gemakkelijker na te voelen. Het algemeen-persoonlijke te waardeeren, eischt menschenkennis en wijsheid, en bovendien vermoeit het den geest veel meer, een complex eigenschappen der menschelijke natuur te doorvorschen en te doorvoelen, dan wanneer één of ándere eigenschap smakelijk wordt opgediend in taal van onze dagen... Het klassieke is noodwendig iet of wat... e... droger, zou 'k zeggen, geheel ontdaan van aangenaam-bezighoudende tierelantijntjes”.

„Ja... droger vind ik geen gelukkig woord. Minder conversabel misschien... Want Flaubert is juist... hè... sappig... je voelt de zinnen zoo zijig... 't is of je de woorden proeft in je mond...”

„Vreemd, hè?” Zijn toon was opeens vertrouwelijker en met iets hulpzoekends, dat Phil weer aandeed, „toen ik u aan tafel zag zitten, voelde ik direct, dat ik prettig met u zou kunnen praten...” en opeens gereserveerder: „als u dat tenminste wilt...”

„Natuurlijk”, Phil wilde hem 't hulpzoekende ontnemen. „Er zijn weinig menschen, waarmee je prettig kunt praten. Het valt me enorm mee, dat u van boeken houdt... heelemaal, dat u gevoelig is voor kunst... ik dacht... Nannie zei... e...” Phil werd rood...

„Wat zei Nannie?” vroeg hij opeens met aandrang.

„Wel... dat u een mathematicus was... en ik dacht... eigenlijk een beetje antiek, ziet u... een...”

„Een vervelende vent, zeg maar”, lachte hij, gerustgesteld.